ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ ភាគរឿងព្រេងនិទាន

ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ ភាគរឿងព្រេងនិទាន

រស់ ចន្ត្រាបុត្រ
បណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ សាកលវិទ្យាល័យ បារីស៍ទី១០
អតីតសាស្ត្រាចារ្យ ទស្សនវិជ្ជា ភ្នំពេញ
****

ប្រវត្តិបក្សីចាំក្រុង

ថ្ងៃសៅរ៍ ទី8.កញ្ញា 2012.ម៉ោង 0:34

កាលដែលព្រះបាទស័ង្ខចក្រ ឬ ស្តេចគំលង់ ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរទី១៥ ចូលទីវង្គត ព្រះចក្រព័ត្រ ព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គ បានឡើងសោយរាជ្យ សម្បត្តិប្រទេសកម្ពុជាជាបន្តពីព្រះបិតា។ ព្រះអង្គមានព្រះជន្ម ២១វស្សា។ ពិធីអភិសេកព្រះចក្រព័ត្រ ជាព្រះមហាក្សត្រ បានប្រារព្ធយ៉ាង ឱឡារិក នៅថ្ងៃ ៣កើត ខែចេត្រ ឆ្នាំរក ព.ស.១៥១៦, ត្រូវជា ម.ស.៨៩៤ ច.ស. ៣៣៤ និង ត្រូវជា គ.ស.៩៧២ ព្រះអង្គជាស្តេចខ្មែរទី១៦ ហើយ មានព្រះរមនាមព្រះបាទសម្តេចព្រះចក្រព័ត្រាធិរាជ បរមបព័ត្រ។ ព្រះអង្គគង់ និងមានបរមរាជវាំង នៅមហានគរដដែល។

ព្រះបាទចក្រព័ត្រមានព្រះរាជបុត្រពីរព្រះអង្គ។ បុត្រច្បងព្រះនាមបទុមកុមារ ប្រសូត្រនៅឆ្នាំឆ្លូវ។ ព្រះរាជបុត្របន្ទាប់ ព្រះនាមសិរីកុមារ ប្រសូតនៅឆ្នាំរកា ច.ស.៣៥៩។ ជាមួយគ្នានោះអ្នកម្នាងកែវមហេសីមួយទៀតរបស់ព្រះចក្រព័ត្រ ក៏មានគភ៌ដែរ គឺនៅក្នុងឆ្នាំជូត ព.ស. ១៥៤៤ ត្រូវជាគ.ស. ១០០០។

ដំបងគ្រញូង

សម័យមួយ ព្រះរាជាបានចេញបញ្ជាអោយនាម៉ឺនមុខមន្ត្រីកេណ្ឌប្រជានុរាស្ត្រ គ្រប់ខេត្តខ័ណ្ឌសំរាប់យកមកកាប់ឈើ សាងសង់ព្រះបរម រាជវាំង និង បាចទឹកសំអាតស្រះអូរប្រលាយតូចធំក្នុងព្រះនគរ។ ព្រឹត្តិការណ៍កំណែននេះ បានធ្វើអោ យប្រជាជនខ្មែរទាំងស្រីទាំងប្រុស ខឹងសំបាក្តៅក្រហាយគ្រប់ៗគ្នា។ ដោយសារខ្លាចអំណាចស្តេច ខ្លាចទទួលទោសពៃ ម្នាក់ៗចេះតែខំខាំមាត់សង្កត់ធ្មេញគោរពធ្វើតាមតែបញ្ជា។

ក្នុងចំណោមប្រជាជនកំណែនទាំងនោះ មានបុរសកំលោះម្នាក់ មាឌមាំធំសំបុរខ្មៅ ឈ្មោះនាយ គ្រញូង។ ថ្ងៃមួយ នាយញូងត្រូវដល់វេននៅចាំជុំរុំ ហើយមានភារកិច្ចដាំស្លចំអិនម្ហូបអាហារសំរាប់ ក្រុមកំណែនឯទៀតដែលចេញទៅបំពេញការងារ។ ដាំបាយឆ្អិនកាលណា នាយញូង រកអ្វីមកជ្រួយបាយមិនបាន នាយងាកឆ្វេងងាកស្តាំ

ស្រាប់តែក្រលេកទៅប្រះឃើញមែកដើមរកាខ្មៅ នាយក៏ឈោងចាប់យកមែកដើមរកាខ្មៅនោះ មកជ្រួយបាយ។ រំពេចភ្លាមនោះ បាយសស្គុសក៏ប្រែពណ៌ ទៅជាខ្មៅ។ ដោយក្តីហេវហត់ និង ឃ្លានផង នាយញូងក៏កាយញាត់ៗ បរិភោគបាយពណ៌ខ្មៅនោះ ទាល់តែអស់រលីងពីខ្ទះ។ បន្ទាប់មក នាយញូងក៏ចាប់ផ្តើមដាំបាយថ្មីសំរាប់សមាជិកកំណែនឯទៀត។ តែម្តងនេះដល់នាយរកមែក ឈើដើមរកាខ្មៅនោះមកជ្រួយបាយ ស្រាប់តែមែកនោះបាត់ស្រមោល រកមិនឃើញ មែកដើមរកាខ្មៅដែលបាត់ទៅ នោះគេមិនដឹងឡើយថា ជាអន្តរាគមន៍ទេពតា ឬខ្មោច អារក្ស យកមកដាក់ ហើយលាក់បំបាំងយកទៅវិញ? ពង្សាវតារវត្តទឹកវិល ក្នុងស្រុកស្អាងខេត្ត កណ្តាលបានកត់ត្រាទុកមកថា ដោយគុណបុណ្យបារមីនាយញូងត្រូវ

ឡើងធ្វើជាស្តេច ទើបបានជា ទេវតាចុះមកជប់បណ្តុះអោយមានដើមរកាខ្មៅ ដុះនៅចំកណ្តាលកន្លែងដែលពួកកំណែនរបស់នាយ បោះជំរុំតាំងទី។ ហើយនាយញូងធ្លាប់បានបង្គាប់អោយកូនចៅក្រោមបង្គាប់កាប់ដើមរកានោះធ្វើជាអុសដុត។ នៅសល់តែខ្លឹមដើមរកាខ្មៅ ទេ ដែលគេមិនទាន់ដុត ហេតុដូច្នេះហើយបានជានៅពេលខ្លះរែកជ្រួយបាយ នាយញូង លូកដៃចាប់យក ខ្លឹមរកាខ្មៅ។ គ្រានោះនាយញូងអាយុ ២១ ឆ្នាំ។

គ្រាន់តែបរិភោគបាយនោះឆ្អែត នាយញូងក៏ចាប់ផ្តើមមានកម្លាំងខ្លាំងក្លា កើនឡើងប្រឹសៗ ជាលំដាប់ ដោយមិនដឹងខ្លួន។ គឺនៅពេលដែល នាយញូងចាប់ទាញពត់មែកដើមឈើទាល យកមកដាក់ព្យួរសង្រែកបាយ ទើបនាយដឹងថាមាន កំលាំងខ្លាំងអស្ចារ្យស្មើនឹងដំរីសារប្រាំពីរ។ នាយញូងអាចពត់កាច់ និង ដកដើមឈើទាលបានយ៉ាងស្រួលមិនបាច់ខំ។ ក្រុមកំណែនទាំងអស់កាលបើបានឃើញមហិទ្ធិរិទ្ធិបារមីនាយញូង ក៏នាំគ្នាបាក់បបខ្លួបខ្លាច កោតស្ញប់ស្ញែង គោរពបូជាទុកជាអ្នកមានបុណ្យ។ ម្នាក់ៗ យល់ និង ជឿថានាយញូងជាតួអង្គព្រះបាទធម្មិក ដែល យាងចុះមកចាប់កំណើតជាមនុស្សលោក ដើម្បីស្រោចស្រង់ និង លើកស្ទួយដង្ហែព្រះពុទ្ធសាសនា។ ប្រជាជនកំណែនទាំងនោះនាំគ្នាសុំចុះ ចូល បំរើនាយញូង ហើយសុំតែងតាំងអោយឡើងធ្វើជាស្តេច។

នាយញូងមានដើមកំណើតនៅ ស្រុកសួនមង្ឃុតឪពុកឈ្មោះសួន ម្តាយឈ្មោះសែន មុននឹងនាយញូងមកទំពោះម្តាយ បុរសជាឪពុកបានសុបិនឃើញព្រះកាល(១) យកដាវមកហុចប្រគល់អោយ។ លោកគ្រូចៅអធិការវត្តភ្នំ បានទស្សន៍ទាយថា ប្តីប្រពន្ធគាត់នឹងបានកូនប្រុស។ កូនប្រុសនោះនឹងបានឡើងសោយរាជ្យ តែមិនបានអាយុវែងទេ។ នៅពេលដែលគាត់មានផ្ទៃពោះ នាងសែនតែងចង់បរិភោគប្រមាត់ដី(២) នាយសួនជាប្តីតែងតែទៅកាត់បះយកមកចំអិន ធ្វើអាហារអោយប្រពន្ធបរិភោគតាមចំណង់ជាប្រក្រតី។ គ្រប់ថ្ងៃខែពេលវេលាកាលណា ថ្ងៃ ៦កើត ខែពិសាខ ឆ្នាំថោះព.ស ១១៥៤ និង ត្រូវជា គ.ស៦១២ នាងសែន សំរាលបានកូនប្រុសមួយឈ្មោះញូង។ ទារកនោះមានសំបុរខ្មៅ ស្រអែម

ស្វាយ ដែលជាហេតុនាំអោយម្តាយឪពុកដាក់ឈ្មោះថា «អាញ្ជង» ធំបន្តិចនាយញូងបានទៅរៀនសូត្រ ស្វាធ្យាយ នៅវត្តភ្នំជាមួយនឹង លោកគ្រូចៅអធិការ។

ក្នុងឆ្នាំដែលព្រះមហាក្សត្រតំរូវអោយកេណ្ឌកៀរប្រជារាស្ត្រមកកាប់ឈើ ជញ្ជូនថ្ម នាយញូងត្រូវ បានចៅហ្វាយខេត្ត ចាត់អោយធ្វើជាមេ រយពួកកំណែន ហើយបញ្ជូទៅបំពេញការងារឯមហានគរ។ នាយត្រូវគេបង្គាប់អោយទៅកាប់ឈើ និង ជញ្ជូនថ្មនៅជើងភ្នំដងរែក ក្រុមកំណែនខ្លះទៀតក៏មានទៅ ធ្វើការឯភ្នំគូលែនដែរ។

នៅពេលដែលនាយញូងកំពុងតែមានកំលាំងកើនមហិមាដូចដំរីសារទាំងប្រាំពីរ ស្រាប់តែមានដំបង មួយបានលេចចេញ មកយ៉ាងអស្ចារ្យ។ នាយញូងរើសយកដំបងនោះមកធ្វើជាអាវុធ គឺជាដំបងឈើ គ្រញូង មានប្រវែងប្រាំហត្ថមួយចំអាម នាយញូងចាប់យកដំបងគ្រញូងមកគ្រវីរលញាប់ស្មេ ដូចកងចក្រ ហើយនាយក៏អាចហក់លោតបានកំពស់ដល់ទៅ១៥ ហត្ថដែរ។ មនុស្សម្នាទាំងឡាយដែលបាន ឃើញរិទ្ធិចេស្តានាយញូងខ្លាំងអស្ចារ្យដូច្នេះ បាននាំគ្នាដាក់ឈ្មោះអោយថា «ដំបងគ្រញូង» ជាប់រៀង រហូតមក។ ដឹងច្បាស់ថាខ្លួនមានកំលាំងខ្លាំងក្លាពូកែលើសអស់មនុស្សធម្មតា ហើយមានរិទ្ធបុណ្យ អំណាច នាយញូងក៏ចាប់ផ្តើមបែកគំនិត ចង់សោយរាជ្យធ្វើជាស្តេច ដូចដែលក្រុមជនកំណែនបានស្នើ សុំ។ នាយញូង ស្រែកប្រកាសប្រាប់ពួកកំណែនទាំងអស់ អោយឈប់កាប់ឈើដែលសំរាប់យកទៅ សង់ព្រះរាជវាំងស្តេច។ ក្រុមកំណែនទាំងអស់ត្រូវកាប់ឈើធ្វើដំបងព្រនង់ នាំគ្នាប្រដាប់អាវុធមានកាំបិត ដាវ លំពែង ពូថៅ ព្រួញស្នា ហើយនាំគ្នារៀបចំហ្វឹកហ្វឺនជាកងទ័ព ដើម្បីចេញដំណើរទ័ពទៅវាយវាំងប្រហារស្តេចក្រព័ត្រ។ ប្រជាជនទាំងអស់បានស្មោះស្ម័គ្រនាំគ្នាមូលមី ដើរតាមដំបងគ្រញូង។ ដូច្នេះគេអាចរួចពីកំណែន លែងហត់នឿយកាប់ឈើជញ្ជូនថ្ម បំរើស្តេចទៀត។

ដំបងគ្រញូងលើកទ័ព ១០ម៉ឺននាក់ច្បាំងលោមព័ទ្ធព្រះមហានគរ(៣) ព្រះមហាក្សត្រព្រះចក្រព័ត្រ គ្រានោះដែលកំពុង តែមានជំងឺរោគា ព្យាធិជាទំងន់ បានចែកទ័ពជាពីរអោយចេញទៅទប់ទល់ នឹងដំបងគ្រញូង។ ទ័ពផ្នែកទីមួយត្រូវចេញទៅក្រៅទីក្រុង វាយប្រយុទ្ធប្រឈមមុខ ផ្ទាល់ នឹងសត្រូវ ឯទ័ពផ្នែកទីពីរវិញត្រូវនៅប្រចាំការ ការពាររាជធានី ការបះទង្គិចវាំងជលគ្នា រវាងកងទ័ពទាំងពីរមានសភាពខ្លាំងក្លាគួរអោយ រន្ធត់។ ទាហានពលសេនាទាំងសងខាងស្លាប់ និង របួសជាច្រើនមីដេរដាស។ ប៉ុន្តែមិនយូរប៉ុន្មានទ័ពដំបងគ្រញូងក៏ចាប់ផ្តើមមានប្រៀបជាង ហើយក៏យកបានជោគជ័យកំទេចអស់ទ័ពទី១ របស់ស្តេច។ ដំបងគ្រញូងវាយសំរុករុលតទៅមុខទៀត រហូតដល់ទៅព័ទ្ធជុំជិតព្រះមហានគរ។ ខាងព្រះមហាក្សត្រ នៅសល់តែកងទ័ពទុក សំរាប់ការពារទីក្រុងតែប៉ុណ្ណោះ។ ទោះបីដូច្នេះក៏ដោយ ក៏កងទ័ពរបស់ដំបងគ្រញូង នៅតែពុំទាន់ វាយដណ្តើមយករាជធានី បានជ័យជំនះផ្តាច់ព្រ័តទៀត ក្នុងអោកាសនោះ ដំបងគ្រញូងចាត់ពលសេនាគ្រប់រូប អោយប្រដាប់មានជាប់នឹងខ្លួន នូវចន្លុះ និងជ័រឈើ យប់ជ្រៅកណ្តាលអធ្រាធឈានចូលមកដល់កាលណា ដំបងក្រញូងក៏បញ្ជាអោយរេហ៍ពលទាំងអស់វាយប្រហារ សន្ធប់ សន្ធាប់យ៉ាងគគ្រឹកគគ្រេង ដាក់ជណ្តើរលោតផ្លោះឡើងកំផែងមហានគរយ៉ាងរហ័សរហួន ហើយចាក់ស្រោចស្រប់គប់ដុតជ័រឈើបោះចូលទៅ លើផ្ទះសំបែងក្នុងបរិវេណក្រុង មិនយូរប៉ុន្មាន កងទ័ពព្រៃរបស់ដំបងគ្រញូងក៏វាយកំទេចទ្វារមហានគរបានដោយជោគជ័យ ហើយក៏រត់ស្រ សំរុកចូលវាយលុក រុលប្រហារកាប់ចាក់សំលាប់យ៉ាងសាហាវឥតត្រាប្រណី កងទ័ព ព្រះរាជា និង ប្រជាពលរដ្ឋស្លូតត្រង់ ទាំងស្រីទាំងប្រុស ទាំងចាស់ទាំងក្មេង។ គ្រានោះ ព្រះមហាក្សត្រព្រះចក្រព័ត្រ ដែល កំពុងតែមានជំងឺយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរនៅលើព្រះទែន កាលបើលឺសូរអាវុធបះទង្គិច គ្នា លឺសូរភ្លើងកំពុងឆាបឆេះព្រះបរមរាជវាំង លឺសូរសំលេងសំរែកហ៊ោកញ្ជ្រៀវអឺងកង លាយលំទៅដោយការយំយែកស្រែកឈឺចុកចាប់ ព្រះអង្គខំប្រឹងងើបឈរ ដកព្រះខ័ន រកចេញទៅតស៊ូតែព្រះអង្គត្រូវ ដួលធ្លាក់មកលើព្រះក្រលាបន្ទំសុគតក្នុងគ្រានោះទៅ។

ពង្សាវតារសម្ដេចវាំងជួនបានសរសេរថា ព្រះបាទចក្រព័ត្រព្រះមហាក្សត្រខ្មែរទី១៦ បានសុគតនៅឆ្នាំជូត ក្នុងព្រះជន្ម ៤៩វស្សា។ ព្រះអង្គ សោយរាជ្យបាន ២៩ឆ្នាំ។ ពង្សាវតារវត្តទឹកវិលបានបញ្ជាក់ថា ដំបងក្រញូង កាលបានជ័យជំនះត្រួតត្រានគរហើយ បានរៀបចំធ្វើបុណ្យបូជា ព្រះសពព្រះចក្រព័ត្រ ហើយយកព្រះអដ្ឋិធាតុព្រះអង្គទៅបញ្ចុះតម្កល់ទុកឯភ្នំក្រោម។

ថ្ងៃ១០កើត ខែពិសាខ ឆ្នាំឆ្លូវ ព.ស.១៥៤៥, ត្រូវជា ម.ស.៩២៣ និង គ.ស១០០១ ដំបងក្រញូង កូនរាស្ត្រសាមញ្ញដែលជា ពូជចេញមកពី ស្រទាប់ប្រជាកសិករ បានទទួលអភិសេកឡើងសោយរាជ្យសម្បត្តិប្រទេសកម្ពុជា។ ដំបងក្រញូង ក្លាយទៅជាស្តេចខ្មែរទី១៧ បន្ទាប់ពីព្រះ បាទចក្រព័ត្រ ហើយបានដាក់ឈ្មោះថ្មីជាព្រះមហាក្សត្រថា ព្រះបាទគោតម្ព អមរទេវរាជ។

គ្រាន់តែបានជ័យជំនះ កាន់អំណាច និង សោយរាជ្យភ្លាម ស្តេចដំបងក្រញូងមិនបង្អង់ទុកអោយព្រះរាជវង្សព្រះមហាក្សត្រមុនបានសុខ ឡើយ។ ព្រះអង្គចេញបញ្ជាទៅគ្រប់មន្ត្រីពលសេនានៅតាមស្រុកភូមិតំបន់នានា ក្នុងព្រះរាជណាចក្រ អោយដើរស្រាវជ្រាវឆែកឆេរ រក ចាប់ចងឃុំឃាំងសមាជិកក្រុមព្រះញាតិវង្សទាំងអស់ ហើយយកទៅសំលាប់ចោល ទាំងអស់ដោយដុតក្នុងភ្លើងទាំងរស់។

ពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិល

កាលនោះព្រះបទុមកុមារ បុត្រច្បងព្រះបាទចក្រព័ត្រ ដែលទើបតែបានអាយុ ១៣វស្សាភ័យភិតអិតឧបមា ហើយបានគេចលួចរត់ផុតពី កណ្ដាប់ដៃពួកស្តេចដំបងក្រញូង ព្រះអង្គបានទៅសាងផ្នួសជាសង្ឃក្នុងព្រៃភ្នំក្រមថ្ម ចាប់តាំងពីថ្ងៃនោះមក គេបានដឹងថាព្រះអង្គមិនដែលទាក់ ទង ឬនិមន្តចេញចូលស្រុកភូមិអ្នកស្រុកឡើយ គេបានដឹងទៀតថា ព្រះអង្គបានរៀនចេះចងចាំគ្រប់សិស្ស៍សាស្ត្រ វេទមន្តវិជ្ជាការខ្លាំងពូកែ អស្ចារ្យ។

ចំណែកព្រះរាជបុត្រទី២ ព្រះសិរិកុមារ[៩] ដែលទើបតែបានព្រះជន្ម៥វស្សា ជាមួយនឹងមេដោះ ខំរត់ពួនគេចវាងយករួចខ្លួនដែរ តែរត់មិនផុត ត្រូវក្រុមសេនាដំបងក្រញូងចាប់បាន ព្រះសិរិកុមារ ត្រូវពលសេនាទាំងនោះ ចាប់ក្រវាត់បោះចូលទៅក្នុងភ្នក់ភ្លើងដុតសំលាប់នាកាលនោះ ពេលល្ងាចព្រលប់យប់ងងិតទៅហើយ ហេតុតែសំណាងបុណ្យបារមីមកជួយទាន់ ស្រាប់តែពលទាហានមួយ ក្រុមមកដល់ មើលឃើញប្រទះនឹងភ្នែក ក៏កើតមានចិត្តសង្វេគអាណិតអាសូរ នាំគ្នាលួចទាញអូស ព្រះសិរិកុមារចេញពីភ្លើងយកមកលាក់ទុកក្នុងគុម្ពោតព្រៃ ហើយក៏នាំគ្នារត់បាត់ទៅ។ ព្រះអង្គមិន សុគតទេ គ្រាន់តែត្រូវភ្លើងឆាបឆេះរលេះរលួយ មានដំបៅស្លាកស្នាមពាសពេញរាងកាយតែ ប៉ុណ្ណោះ។

បន្ទាប់មកថៃ្ងជន្សអ្វី មានព្រះសង្ឃមួយក្រុមនិមន្តកាត់មកតាមនោះទៀត បានយល់បានឃើញ ព្រះសិរិកុមារក្នុងសភាព ដ៏សែនខ្លោចផ្សារដូច្នេះ ព្រះសង្ឃក៏កើតមានចិត្តមេត្តាករុណា រើសយក ទៅចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សា។ អស់កាលយូរបន្តិចមក ដំបៅរាជកុមារក៏បានជាសះស្បើយ។ តែដៃជើងរបស់ព្រះអង្គត្រូវឡើងក្រញើងក្រញង់រួញ ជាប់គ្នារកដើបដើរមិនកើត ដើម្បី នឹងធ្វើចលនាទៅមុខទៅក្រោយ ទៅឆ្វេងទៅស្តាំ ព្រះអង្គត្រូវតែខំប្រឹងរំកិលដោយគូថ ហេតុនោះហើយ បានជាអ្នកផងទាំងពួងដាក់ឈ្មោះអោយថា ព្រហ្មកិល អ្នកខ្លះទៀតនិយមហៅថា ពញាក្រែក។

នឹងអធិប្បាយនិយាយពីស្តេចដំបងក្រញូង ក្សត្រខ្មែរទី១៧វិញ ព្រះអង្គសោយរាជ្យបាន៧ឆ្នាំ ៧ខែហើយ។ ថ្ងៃមួយ ព្រះអង្គកោះហៅព្រះ រាជហោរា មកទស្សន៍ទាយមើលជតារាសីរបស់ព្រះអង្គ។ ព្រះអង្គចង់ដឹង តើមានអ្នកមានបុណ្យណា មួយអាចមកដណ្តើមរាជ្យពីព្រះអង្គឬ ទេ? ហោរាវាយលេខអត្តគន់គូរបូកសងចែកចុះឡើង មើលទៅឃើញថា ព្រះអង្គ ដំបងក្រញូង សោយរាជ្យសម្បត្តិប្រទេសកម្ពុជាបានតែ៧ ឆ្នាំ ៧ខែ និង៧ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះនៅ ៧ថ្ងៃទៀតព្រះអង្គ នឹងត្រូវអស់បុណ្យ។ ពេលនោះអ្នកមានបុណ្យនឹងចេញមកដណ្តើមយករាជសម្បត្តិ ជាមិនខាន។

លឺសូរហោរាទស្សន៍ទាយដូច្នេះ ស្តេចដំបងគ្រញូងនឹកគិតថា បើអ្នកមានបុណ្យនោះចេញមកមែន យើង នឹងយកដំបងគ្រញូងយើងគប់ វាយអោយខ្ទេចខ្ទីតែម្តង។ បើយើងវាយកំទេចយកជ័យជំនះមិនបានទេ នោះយើង នឹងសុំចុះចាញ់ ហើយយើង នឹងលើករាជបល្ល័ង្កថ្វាយ ភ្លាម ដើម្បីជៀសវាងកុំអោយកើតមានសង្គ្រាម កាប់ចាក់បង្ហូរឈាមគ្នា ដូច្នេះប្រទេសខ្មែរក៏មិនរងទុក្ខទោសវេទនាព្រាត់ប្រាស មានកម្មពៀរ វេរាដោយសាររូបយើងដែរ ឯរូបយើងសោតក៏ គ្មានជាប់ជំពាក់កម្មពៀរវេរា នឹងបណ្ដាជនខ្មែរ ហើយយើងក៏គ្មានអ្នកណាដាក់ទោសកំហុស ថ្វាន់ទាទៅជេរប្រទេចផ្ដាសាតកូនតចៅរៀងរហូតទៅដែរ។

ដំណឹងទស្សន៍ទាយបានលេចលឺជ្រួតជ្រាប ទៅដល់ប្រជានុរាស្ត្រគ្រប់ទិសទី ថ្ងៃទី៧មកដល់កាលណា មនុស្សម្នាអ្នកស្រុកអ្នកភូមិពីគ្រប់ តំបន់ជិតឆ្ងាយ នាំគ្នាមកមហានគរ ជួបជុំកុះកររកកកុញទ្រហឹងអឺងកង រង់ចាំមើលអ្នកមានបុណ្យ។ ពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិល ចង់ទៅទីក្រុង ដែរ ហើយក៏សុំសេចក្ដីអនុញ្ញាតពីព្រះសង្ឃ ដើម្បីទៅរង់ចាំមើលអ្នកមានបុណ្យ នឹងគេដែរ។ កាលនោះ ព្រហ្មកិលអាយុបាន១៧ ឆ្នាំ(៥) នាយ ខំប្រឹងរំកិលចៃវគាស់លើដីអូសគូថ ធ្វើដំណើរយ៉ាងសែនត្រដាបត្រដួសតាមផ្លូវឆ្ពោះទៅមហានគរ។ ព្រហ្មកិលមានជំនឿ និងសង្ឃឹមថា បើ មានអ្នកមានបុណ្យចេញមកមែនអ្នក ដែលមានជំងឺរោគាព្យាធិមនុស្សខ្វាក់ មនុស្សខ្វិនមុខជាជាសះស្បើយ មើលឃើញ ដើររួចដូចដើមជា មិនខាន។

ពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិល បានរំកិលគូថទៅដល់ខាងជើងមហានគរ ហើយក៏ឈប់សំរាកក្រោមដើមពោធិធំមួយក្បែរ មាត់ស្រះជិតនោះ រង់ចាំទទួលអ្នកមានបុណ្យ ក្នុងគ្រានោះស្រាប់តែមានព្រាហ្មណ៍ចាស់ម្នាក់ ស្ពាយបង្វិចមួយធំ មានកញ្ចប់បាយសំណុំ និង បំពង់ទឹកផង ដឹក សេះដើរតំរង់ទៅរកព្រហ្មកិល តាព្រាហ្មណ៍ក៏សុំផ្ញើសេះ និង អីវ៉ាន់ផ្សេងៗ ជាមួយព្រហ្មកិលពីព្រោះគាត់ត្រូវទៅមើលអ្នកមានបុណ្យ គាត់ និយាយថា «ព្រហ្មកិលដែលដើរមិនរួច បើទៅមើលអ្នកមានបុណ្យក៏មើលមិនឃើញដែរ ហើយអាចមានគ្រោះថ្នាក់ត្រូវគេដើរជាន់ស្លាប់ ទៀត» គាត់សន្យាថា «បើឃ្លានបាយ ឬ ស្រេកទឹក ពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិល អាចយកបាយសំណុំ និង ទឹកបំពង់របស់គាត់ស្រស់ស្រូបចំអែត កាយបាន»។

ពញាក្រែកពោលតបទៅវិញថា «ខ្លួនខ្វិនខ្វង់ផង ធ្វើដូចម្ដេច នឹងអាចមើលសេះកើត សេះនោះវាអាចនឹងរត់បាត់» តែព្រាហ្មណ៍ចាស់មាន ប្រសាសន៍ឆ្លើយថា «មិនអីទេ! គាត់ទៅតែមួយភ្លែតទេ! គាត់នឹងវិលមកវិញឥឡូវហើយ!» និយាយចប់កាលណា លោកតាព្រាហ្មណ៍ចាស់ នោះក៏យកបង្ហៀរសេះទៅដាក់លើដៃព្រហ្មកិល។ ឯបង្វេចធំគាត់យកទៅដាក់ ជិតព្រហ្មកិល។ បន្ទាប់មកតាព្រាហ្មចាស់ក៏ដើរចេញបាត់ទៅ ពង្សាវតារផ្សេងៗបានបញ្ជាក់ថា តាព្រាហ្មនេះ គ្មាននរណាក្រៅអំពីព្រះឥន្ទ្រាធិរាជឡើយ ពីព្រោះព្រះឥន្ទ្រក្តៅក្រហល់ក្រហាយអន្ទះអន្ទែង គង់លើបល្ល័ង្គមិនសុខមិនសាប់ ទ្រាំមិនបាន ក៏រៀបចំគ្រប់គ្រឿងអលង្ការសំរាប់ព្រះមហាក្សត្រដាក់ចងក្នុងមួយបង្វេច ព្រមទាំងមានបាយ សំណុំ និងទឹកបំពង់ផង ជិះសេះចុះមកជួបនិងពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិលថ្ងៃនោះ គឺថ្ងៃព្រហស្បតិ ៥កើត ឆ្នាំម្សាញ់ ម.ស ៥៦៧ ជាថ្ងៃដល់កាល កំណត់ដែលអ្នកមានបុណ្យ ត្រូវឡើងសោយរាជ្យប្រទេសកម្ពុជាតាមទំនាយ។

កុសលបុណ្យបារមីរបស់ពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិល បើតាមពង្សាវតាររៀបចំដោយព្រះព្រះអង្គម្ចាស់នុបរតន៍ បានមកពីការកសាងក្នុងអតីត ជាតិ។ កាលនោះ ជាយូរអង្វែងមកហើយ ក្រោយដែលបានយាងមកប្រោសសត្វនៅកោះគោកធ្លក ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូ បានត្រាច់ រង្គាត់និមន្តទៅជួបយាចកម្នាក់មានរូបរាងអាក្រក់ មានដំបៅរលះរលួយពាសពេញខ្លួនប្រាណដៃជើង។ ស្មួមនោះកាលបើបានឃើញបានជួប ព្រះពុទ្ធអង្គហើយ ក៏កើតមានចិត្តជ្រះថ្លា យកបាយដែលទើបនឹងសុំទានគេបាន ទៅប្រគេនដាក់ថ្វាយជាចង្ហាន់។ នៅពេលលូកដៃដាក់បាយ ស្រាប់តែម្រាមមួយដែលមានដំបៅរលេះរលួយខ្លាំងជាងគេ របេះធ្លាក់ចូលទៅក្នុងបាត។

រីឯព្រះពុទ្ធវិញ នៅពេលព្រះអង្គយកចង្ហាន់មកសោយ កាលបើព្រះអង្គទតឃើញម្រាមដៃ ព្រះអង្គក៏មានព្រះពុទ្ធដីកាទាយទុកថា «តទៅ អនាគត កាលណាចៃកស្ថានទៅហើយបានចាប់កំណើតនៅជាតិក្រោយ ស្មួមនេះ នឹងមានរូបកាយខ្វិនពិការ តែត្រូវបានសោយរាជ្យនៅ នគរឥន្ទបត្ថិ ដែលជានគរខ្មែរ។

ក្រោយដែលព្រាហ្មណ៍ចេញផុតទៅ ស្រាប់តែសេះនោះងើបឈរ ទាញកន្ត្រាក់ដៃពញាក្រែក អោយត្រង់ដូចធម្មតា ឃើញដូច្នេះ ពញាក្រែក ឬព្រហ្មកិល ក៏លើកយកបង្ហៀរសេះទៅដាក់លើក ដៃម្ខាងទៀត សេះទាញកន្ត្រាក់ដូចមុន ហើយ ដៃនោះក៏ឡើងត្រង់ភ្លឹងកំរើកបានជាធម្មតាដែរ។ ពញាក្រែក ឬព្រហ្មកិលសប្បាយចិត្តត្រេកអរឥតឧបមា ខំចាប់យកបង្ហៀរសេះមកដាក់លើជើង ទាំងពីរអោយសេះទាញកន្ត្រាក់ថែមទៀត ដូចសេចក្តីប្រាថ្នាមែន ជើងទាំងគូក៏ត្រង់ មានសភាពល្អ ប្រក្រតី។ ឥឡូវព្រហ្មកិលមានអវយវដូចមនុស្សធម្មតា អាចប្រើការបានដូចគេឯង ពេលនោះព្រហ្ម កិលក៏ ចាប់ផ្តើមស្រេកឃ្លាន នឹកឃើញទៅដល់ពាក្យបណ្តាំតាព្រាហ្មណ៍ចាស់ ព្រហ្មកិលក៏លូកដៃ ចាប់យកទឹកបំពង់មកផឹក លប់លាងរាងកាយ និង មុខមាត់។ ភ្លាមនោះស្រាប់តែស្លាកស្នាមទាំង ប៉ុន្មាន ដែលមានលើខ្លួនក៏រលុបរលាយបាត់អស់ យ៉ាងអស្ចារ្យ រូបរាងមុខមាត់ព្រហ្មកិលក៏ក្លាយទៅ ជាល្អស្រស់ប្រិមប្រិយលើសអស់មនុស្សធម្មតា ដែលគេពុំអាចសំគាល់ ឬចំណាំបានឡើយបន្ទាប់ មកពញាក្រែកក៏លាកញ្ចប់បាយបើកយកមកបរិភោគ។ រំពេចនោះដែរ កំលាំងក៏កើនកុំ ចំរើនក្នុងខ្លួនខ្លាំងក្លាមហិមា។ ជួបប្រទះឃើញភាព អច្ឆរិយៈកើតឡើងជាបន្តបន្ទាប់គ្នាដូច្នេះ ពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិលក៏ឆ្ងល់ពិចារណា ហើយបើកលាបង្វេចតាចាស់ព្រាហ្មនោះទៀត ស្រាប់ តែឃើញមានសុទ្ធតែសំលៀកបំពាក់ និងគ្រឿងអលង្ការល្អល្អះរកអ្វីមកប្រៀបផ្ទឹមពុំបាន ពញាក្រែកក៏យកសំលៀកបំពាក់ និងគ្រឿងអលង្ការ ទាំងនោះមកពាក់សាកល្បងលមើល ហើយឃើញថាសក្តិសមត្រូវ នឹងខ្លួនល្អឥតខ្ចោះ។ គឺនៅក្នុងអោកាសនេះហើយដែលពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិលយល់ដឹង និង មានជំនឿថាខ្លួនពិតជាអ្នកមានបុណ្យ។ បន្ទាប់មកពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិលឡើងជិះសេះ សេះនោះក៏ហោះឡើងរឹង ទៅ ពីទិសខាងជើងឆៀងខាងកើត សំដៅទៅបរមរាជវាំងឯមហានគរ។

កាលបើឃើញអ្នកមានបុណ្យ ជិះសេះហោះមកដល់ដូចដែលហោរាបានទស្សន៍ទាយ ប្រជាពលរដ្ឋដែលនាំគ្នាមកចាំមើលកកកុំក្នុងមហា នគរ ស្រែកហ៊ោកញ្ជ្រៀវទ្រហឹងអឹងកង ពពាក់ពពូនតាមមើលព្រឹត្តិការណ៍។ ចំណែកស្តេចដំបងគ្រញូង ដែលរង់ចាំអ្នកមានបុណ្យជាយូរយា ណាស់មកហើយ កាលបើបានឃើញជាក់នឹងភ្នែក កើតមានក្តីមួហ្មងក្តៅក្រហាយខឹងសំបាជាខ្លាំង ចាប់ទាញយកដំបងគ្រញូង មកគប់ចោល តំរង់ទៅពញាក្រែក ឬព្រហ្មកិល ដើម្បីប្រហារជីវិតអោយក្សិនក្ស័យតែម្តង។ ប៉ុន្តែដំបងរបស់ស្តេចដំបងគ្រញូងបែរជាអស់រិទ្ធិ មិនបានបះចំ អ្នកមានបុណ្យទេ ហើយក៏ធ្លាក់បាត់ទៅ។ កន្លែងដែលដំបងធ្លាក់ ក៏ក្លាយទៅជាអូរ ដែលមានឈ្មោះជាប់មកថា «អូរដំបង» ហើយតំបន់នោះ សោតក៏មានឈ្មោះថា «បាត់ដំបងដែរ»។

ស្តេចដំបងគ្រញូងបានសំរេចចិត្តធ្វើដូចដែលបានគិតទុកនោះមែន ហើយក៏ធ្វើដំណើរគ្មានទិសដៅ ចាកចេញពីព្រះមហានគរ។ ក្នុងខែ ភទ្របទ ឆ្នាំវក ស្តេចដំបងគ្រញូងបានទៅដល់ស្រុកលាវ កាលនោះ នគរចំប៉ាសាក់ត្រូវហ្វូងដំរីចេញមករាតត្បាតធ្វើអោយប្រជានុរាស្ត្ររង ទុក្ខវេទនា និងវិនាសហិចហោចអស់ជាច្រើន។ ស្តេចដំបងគ្រញូងបានចេញទៅជួយ យកអាសារស្តេចលាវកំចាត់អស់ហ្វូងដំរី ដូច្នេះហើយ ដើម្បីតបស្នងសងគុណផង ហើយជាពិសេសដោយភ័យព្រួយបារម្ភ ខ្លាចកំលាំងអំណាចតេជបារមីផង ទើបបានជាស្តេចលាវព្រះស៊ីសុត្តណា កុណហ៊ុត លើកកូនក្រមុំព្រះនាមសយបុប្ផា ថ្វាយទៅដំបងគ្រញូង អភិសេកធ្វើជាមហេសី តែស្តេចលាវនឹកគិតក្នុងខ្លួនតែម្នាក់ឯងថា ដំបង គ្រញូងនេះខ្លាំងពូកែណាស់ ហើយអាចក្បត់ដណ្តើមយករាជ្យយើងមិនខាន ដូច្នេះត្រូវតែធ្វើដូចម្តេច កំចាត់អោយបានមុនជាដាច់ខាត ស្តេច លាវក៏អង្វរកូនស្រី អោយប្រើល្បិចកិច្ចកលស៊ើបសួរប្តីថា «តើដូចម្តេចបានជាគេមិនអាចសំលាប់បាន? ហើយបើ ចង់សំលាប់វិញ គេត្រូវ ប្រើមធ្យោបាយដូចម្តេចដែរ?» កាលណាបានដឹងគ្រប់សេចក្តីហើយ នាងត្រូវមកប្រាប់ឪពុកវិញជាបន្ទាន់។

លុះទៅដោយការលួងលោមរបស់ប្រពន្ធ ស្តេចដំបងគ្រញូងរៀបរាប់អស់រឿងអាថិកំបាំង ដែលមានជាប់ទាក់ទងទៅ នឹងអាយុជីវិតរបស់ ខ្លួន។ នាងសយបុប្ផាក៏យកដំណឹងនេះ ទៅប្រាប់ព្រះបិតាតាមដំណើរ បានដឹងដូចបំណង ស្តេចលាវមិនបង្អង់យូរឡើយ ក៏ចាត់ចែងរៀបចំ អោយធ្វើគ្រឿងយន្តដាក់ក្នុងបង្គន់ សំរាប់សំលាប់ស្តេចដំបងគ្រញូង។ ថ្ងៃមួយនៅពេលដើរចូលទៅក្នុងបង្គន់ ស្តេចដំបងគ្រញូងដើរទៅទាក់ ជើងនឹងខ្សែ ជាហេតុធ្វើអោយគន្លឹះគ្រឿងយន្តបាញ់ស្នចំចូលរន្ធគូទ ដែលជាកន្លែងដួងកែវជីវិត។ ដំបងគ្រញូងមិនស្លាប់ភ្លាមនៅនឹងកន្លែងទេ គ្រានោះស្តេចដំបងគ្រញូង ឬ ព្រះ បាទគោត្តមអមរទេវរាជនឹកឃើញយស់ច្បាស់ណាស់ អំពីបុព្វហេតុដែលនាំបណ្តាលអោយអស់ជីវិត ព្រះ អង្គបានមានបន្ទូល បន្លឺពោលថា «មិនគួរណាយើងមកបរាជ័យចាញ់បោកដោយសារសម្ជស្សស្ត្រីសោះ!» ហើយព្រះអង្គបានផ្តែផ្តាំបន្តទៅ ទៀតថា

- មិនត្រូវដេកលង់លក់ទេ នៅពេលដែលយើងត្រូវខ្យល់បោកបក់បោសអង្អែល។

- កាលណាចូលដំណេក មិនត្រូវនិយាយរឿងអាថិកំបាំងប្រាប់ប្រពន្ធទេ។
- មិនត្រូវទុកចិត្តស្ត្រីណាដែលនៅក្រៅគ្រួសារឡើយ
- កាលណាឃ្លាន គេត្រូវយកអង្ករមកលាង ដន្តាំអោយឆ្អិនសិន សឹមបរិភោគជាក្រោយ

ដោយមានរបួសជាទំងន់ ស្តេចដំបងគ្រញូងក៏ចាកចេញពីស្រុកលាវ ហើយត្រលប់ទៅស្លាប់ឯស្រុកភូមិកំណើតខ្លួនវិញ គឺនៅស្រុកសូន មង្សួត។ នេះបើតាមពង្សាវតារវត្តទឹកវិល។ ពង្សាវតារដដែលបានបញ្ជាក់បន្តទៅទៀតថា ព្រះនាងសយបុប្ផា ដែលពោរពេញទៅដោយវិប្បដិសារៈ បានធ្វើដំណើរទៅតាមព្រះស្វាមី ហើយនៅបំរើកំដរប្រនិបត្តិរហូតដល់ថ្ងៃស្លាប់ ព្រះនាងបានរៀបចំធ្វើពិធីបូជាតាមទំនៀមទំលាប់ ប្រពៃណី ហើយបានយកអដ្ឋិធាតុតំកល់ទុកក្នុងចេតីយ៍នៅ ស្រុកចំប៉ាសាក់។

រីឯពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិលវិញ ព្រះអង្គបានទទួលអភិសេក នៅថ្ងៃ១កើត ខែមិគសិរឆ្នាំរកា ព.ស ១៥៥២ ត្រូវជាម.ស ៩៣០ ច.ល៣៧០ និងត្រូវជាគ.ស ១០០៨។ ព្រះអង្គបានទទួលព្រះបរមនាមព្រះបាទសម្តេចសន្ធពអនុរាជ ព្រះបរមព្រហ្ម កិលអង្គម្ចាស់(៥)។ ព្រះបាទសន្ធព អនុរាជ ឬពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិល ជាមហាក្សត្រខ្មែរទី១៨ ដែលបានសោយរាជសម្ប ត្តិបន្ទាប់ពីស្តេចដំបងគ្រញូង ឬ ព្រះបាទគោត្តម អមរ ទេវរាជ កាលនោះ ព្រះអង្គមានព្រះជន្ម១២វស្សា។ ព្រះអង្គទ្រង់គង់ នៅព្រះបរមរាជវាំងមហានគរ។

ថ្ងៃមួយស្តេចព្រហ្មកិល ឬ ពញាក្រែកកើតមានជំងឺឈឺក្បាលយ៉ាងខ្លាំងរកទ្រាំមិនបាន ដែលជាហេតុបណ្តាលអោយព្រះអង្គកោះហៅ ហោរា មកទស្សន៍ទាយរកហេតុផលពិតប្រាកដ។ ហោរានោះបានគន់គូរមើលតាមជើងលេខ ថ្ងៃខែឆ្នាំ និង តាមទំនាយនគរទៅ ស្រាប់ តែឃើញថា អ្នកមានបុណ្យដែលមានត្រកូលជាក្សត្របានមកចាប់ជាតិ ទ្រង់គតិហើយ អ្នកមានបុណ្យនេះ ដែលមានឈាមជ័រ ចុះមកអំពី ព្រះបាទទេវង្សអស្វារ្យ ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរទី៦ និងត្រូវមកសោយរាជ្យសម្បត្តិនៅប្រទេសកម្ពុជា។

---

(១) ជាព្រះអាទិទេពផ្នែកកាលវេលា។

(២) ជារុក្ខជាតិម្យ៉ាងតូចទាបដូចស្មៅ ពណ៌បៃតង គ្មានផ្កាទេ ហើយដែលតែងតែយកមកដាំជាប់គ្នាដើកលំអតាមសួនច្បារ អាចយកទៅស្ល ធ្វើជាបន្លែបរិភោគបាន មានរស់ជាតិរវើងដូចស្លឹកម្រះដៃរ។

(៣) ចំនួនកងទ័ពដំបងគ្រញូង ដែលពង្សាវតារវត្តទឹកវិលបានផ្តល់។

(៤)ឃ្លាត្រង់ទំព័រនេះ អក្សរមានភាពលេបខ្លាំងពេក ខ្ញុំសេរសេរសំរួលទៅតាមឃ្លា ដូចនេះ ឃ្លាពាក្យត្រង់កន្លែងខ្លះអា ចមានភាពឃ្លាតចាកឃ្លាប្រយោគដើមមិនខាន ឡើយ។

(៥) នេះបើតាមពង្សាវតាររបស់ព្រះអង្គម្ចាស់នព្វរតន៍។ តែពង្សាវតារវត្តកោកកាកបានសរសេរថា ពញាក្រែក ឬ ព្រហ្មកិល ព្រះអង្គមានបរមនាម ព្រះបាទសន្ធព អម្រិន្ទ។ ចំពោះពង្សាវតារផ្សេងៗទៀត ដូចជាពង្សាវតាររបស់សម្តេចវាំងជួន ឬវត្តទឹកវិល ព្រះអង្គឈ្មោះថា ព្រះបាទសន្ធពអនុរាជ។